

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר
אגף תכנון כפרי אזורי

בית דגן : כ"ה אדר תש"ע
11 מרץ 2010

סיכום ישיבת ועדת הפרוגרמות מס' 2/2010
יום ד' 3/2/2010

משתתפים:

חברי הועדה – ר. פרום אריכא, ר. אמויאל, א. עדני, ש. דותן, י. שגב.
משקיפים – ר. עשת, ע. יפרח, י. ישועה (שייע).

בנושא: יישובים בתת אכלוס

צבעון – דיון פנימי

משתתפים: אריה צוויג

בהמשך לדיונים בוועדת הפרוגרמות ביוני 2007, ספטמבר 2007 ויולי 2008 אנו מבקשים לקבל החלטה בעניינו של היישוב.

מטרת הדיון: קבלת החלטה בעניין מעמדו של היישוב.

דיון:

הישיבה הוצגו מכתבי עו"ד המייצגים את קיבוץ צבעון. במכתב אחד ישנה דרישה לביטול הדיון ובמכתב השני עדכון בדבר קבלת החלטה לשינוי סיווג היישוב לקיבוץ מתחדש ע"י רשם האגודות השיתופיות. למכתב צורפה החלטת הרשם ותקנון האגודה החדש. נערך דיון במטרות האגודה החדשה אשר ביניהם לא מוזכרת, ולו במילה אחת, החקלאות.

בהמשך פורטה לחברי הועדה השתלשלות העניינים בנושא וכן הצגת עיקרי העמדות של בעלי העניין השונים כפי שהופיעו בפני הועדה.

הסוגיה שעמדה על הפרק האם זהו ישוב חקלאי מתוכנן?

רפי עשת:

אין להתעלם מההיסטוריה. הוחלט בעבר על הקמת קיבוץ עם תקנים אך בפועל לא הוקצו אמצעי ייצור. אי אפשר לבוא לקיבוץ בטענות. יש אכלוס מלא של הקיבוץ ביחס לאמצעי הייצור שהוקצו לו. כיום יש שם גרעין שמונה כמה עשרות חברים ומועמדים שלא היה אפשרי לקלוט אותם אם לא היו הופכים את הקיבוץ לקיבוץ מתחדש. יש בקיבוץ תהליכי קליטה, כמו כן יש הסכמות בין שני הצדדים. לא ברור מדוע צריך כיום לקבל הכרעה בשאלת מעמדו של הקיבוץ כיישוב חקלאי מתוכנן. אני מציע לתת עוד שנתיים על מנת לבחון את הקליטה ביישוב. משרד החקלאות צריך להיות בעל עמדה ברורה אשר תסתייג מפני מצבים בהם השכונות הקהילתיות "תעלנה" על הקיבוצים. זה המקרה בפניו אנו עומדים ואנו לא צריכים להרשות מקרים כאלו.

שייע

יש אגודה ולידה הרחבה קהילתית. לא צריך לפרק יישובים חקלאיים. מה שמפריע לי שמאשרים קיבוץ ולא כתובה במילה חקלאות בתקנון האגודה. אנחנו כועדה לא יכולים להכיר בקיבוץ ללא חקלאות.

עמית

נקי המוצא לדיון הינה האם יש סיכוי לאגודה להתפתח. אם יוכיחו לנו יכולת התפתחות קהילתית, כלכלית ודמוגרפית אז השאלה כלל לא צריכה להישאל. ציר הזמן מאז 1984 לא כל כך ארוך. לא יכול להיות שישוב קהילתי יכול לבלוע או לבטל ישוב חקלאי.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר
אגף תכנון כפרי אזורי

יוסי שגב

לקיבוץ זה אין כלום כישוב חקלאי. כהתאגדות זה בסדר. אין לו הכנסות מחקלאות ואין לו חקלאות בתקנון. בכל מקרה אני בעד לתת להם הזדמנות.

רענן

להפיל את האשמה על המדינה בנושא ההקצאות זה לא בסדר. הקיבוצים / התנועה התחייבו בד"כ במקרים של הקיבוצים הצעירים להשלים את הקרקעות לקיבוץ. בפועל הם לא צלחו וליישוב אין קרקע. הם רחוקים מהיקף הקרקעות הנדרש לפי התקן. נשאלת השאלה האם בשנתיים הבאות המצב ישתנה?

רפי עשת

יש ברחבי הגליל עשרות אלפי ד' קרקע זמנית שמהם ניתן להשלים מכסות חקלאיות.

אריה צוויג

בעבר היו ליישוב 350 ד' שהעבירו את רובם לקיבוץ יראון. בפועל העבירו כי קיבוץ צבעון לא עיבד את הקרקע.

רפי עשת

יש שתי אפשרויות קליטה: קיבוצי וקהילתי. צריך לראות מי באמת צומח. כיום יש 37 מועמדים לקליטה קונקרטיים שאם היו יחידות דיוור זמינות הם היו מתקבלים לקיבוץ.

רותי פרום אריכא

בדיון היום הועלו כמה נקודות כבדות משקל. במטרות המשרד הראשיות יש התייחסות מרכזית לחקלאות ולהתיישבות. בצבעון, נראה כי לא ישתנה שום דבר בהיבט החקלאי. יש לבחון האם לביטול סטאטוס הישוב כישוב חקלאי מתוכנן יש השלכות על ההיבט ההתיישבותי. צבעון איננו ישוב חקלאי מתוכנן במובהק, אין כל התפתחות בהיבט הזה, להיפך רק נסיגה. קיימת שאלה לגבי ההשפעה של שינוי המעמד של הישוב כישוב חקלאי מתוכנן לישוב קהילתי או ישוב כפרי בסיווג שונה, על צמיחת הישוב ועל התרומה לערכי ההתיישבות. ברקע קיים חשש שהשארית מעמד הישוב כקיבוץ יביא לעצירה במקום בהיבטי הקליטה והצמיחה הדמוגרפית לשנים ארוכות. בצבעון קיימת קבוצה של חברי הקיבוץ. בנוסף קיימת קבוצת המתישבים בהרחבה שטרם מימשו את בקשתם לבנות את ביתם בישוב. שני הצדדים הגיעו להסכמות וכך אושרה התכנית. מתברר שהקיבוץ בפועל לא חוסם את הקליטה. סבורה שאין לקבל כמובן מאליו מצב בו הרחבה קהילתית משתלטת על הקיבוץ.

סיכום

ועדת הפרוגרמות מסתייגת חד משמעית מהמטרות אשר מופיעות בתקנון החדש של צבעון. הועדה מדגישה את חשיבות מימוש פוטנציאל הקליטה והצמיחה של הישוב. בשלב זה אנו דוחים את ההחלטה על מנת לבחון את משמעות שינוי מעמד הישוב כישוב חקלאי מתוכנן, לגבי הקליטה והרחבת הישוב. הנושא יובא לדיון נוסף.

מדינת ישראל
 משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר
 אגף תכנון כפרי אזורי

בנושא: פרוגרמה יישובית

יודפת

משתתפים: מחוז הגליל – אריה צוויג, נציגי היישוב – דני עברי

מחוז	ועדה מחוזית	מועצה אזורית	תנועה	תקן מס' הנחלות	משפחות חברים	חברים יחידים	מס' חברים	מס' נפשות	מס' יח"ד
הגליל	צפון	משגב		80	170	119	48	630	

הבקשה:

הגדלת מספר הנחלות מ-80 ל-160 ללא שינוי באמצעי הייצור.

דיון:

יודפת, מושב שיתופי במ.א. משגב הכולל 215 משפחות חברים באגודה השיתופית וכ-300 חברים. מאז שהוגשה הבקשה היישוב גדל ב-40 משפחות נוספות. משבצת הקבע של היישוב 4,300 ד' ועוד כ-1,000 ד' שטחים זמניים. כמו כן מעבדים 500 ד' אדמות פרטיות. ליישוב פעילות חקלאית עניפה שכוללת פיתוח זני פרחים, מטע אבוקדו, גדיש, עדר בקר ועוד. היישוב כולל 80 נחלות עם תקן של 56 ד' לנחלה. מאז 1990 הקליטה הינה רק של בניס ובני זוגם. מהות הבקשה הינה הכפלת נחלות ל-160 תוך הקטנת תקן הקרקע לנחלה ללא שינוי באמצעי הייצור.

מה תיתן תוספת הנחלות?

דני עברי: התוספת תבטא את המציאות הקיימת ביישוב. היישוב גדל מאוד וכולם ביישוב שווים, כולל עזרה הדדית וחלוקת רווחים.

עמדת המחוז: מבחינה מרחבית רוב היישובים באזור הינם עם תקן גודל נחלה של 30 ד'. לכן מבחינה אזורית אין בעיה עם הבקשה. השינוי יהיה דומה למה שקיים באזור.

דני עברי: ההכנסות בחקלאות הינן לאחזקת היישוב והאגודה וגם לחברי האגודה. תכנית היישוב הינה ל-300 יחידות דיון. החלטה 692 לשיוך יושמה במושב. במסגרת זו שוייכו ב-1994 47 משפחות. כבר ב-1996 היו ביישוב 100 משפחות. הנקלטים שילמו היוון מראש על כל מגרש מגורים. עד היום עשו זאת 160 משפחות ו-40 משפחות נוספות ממתיונות לביצוע.

האם מספר הנחלות לא הפריע לכם לעשות את כל מהלכי הקליטה והשיוך?
 דני עברי: בפועל לא. קלטנו את כל המשפחות וכולם חברים באגודה.

רותי פרום: במעגן מיכאל ההכפלה הייתה לאור העובדה שביישוב היו 600 משפחות. ביודפת מס' הנחלות לא עצר את המינהל לאפשר המשך הקליטה.
 דני עברי: אנו מושב שיתופי לכל דבר. בשומה מתייחסים למגרש המגורים כמגרש קהילתי לכל דבר אך זה לא גורע ממעמדו של היישוב כמושב שיתופי.

רותי פרום: בפריסה האזורית קיבלנו תמונה מלאה.
 160 נחלות נראה כהיקף גבוה מידי. בכל מקרה אנו לא מקטינים את הנחלה לפחות מ-30 ד' לנחלה.

סיכום:

נשוב ונדון בנושא בדיון פנימי באחת הישיבות הקרובות.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר
אגף תכנון כפרי אזורי

בנושא: מים

ת.ש. הודיים

משתתפים: מחוז הנגב – יואב מורג, ישראל רוזיליו, אלכס פרדזיאק נציג החברה – צ'סנר יעקב, גונן גל.

הבקשה:

הגדלת מכסת מים לחוות רביה פטם 12.5 אלמ"ק.

דיון:

לחברה אשר אשר נקנתה ע"י חברת אפרת רמית יש הקצאת מים ללוליה בהיקף של 4,500 קו"ב לשנה. שינוי שיטת הגידול מחייבים כמויות הרבה יותר גדולות לפי המלצת הצוות המקצועי. לול כזה צריך 12.5 אלמ"ק. במשך כל השנים הם חורגים מההקצאה שלהם. עם הקיצוצים הדרסטיים בשנתיים האחרונות מקורות מאיימים לסגור את הברז בלא קשר למחיר.

החוזה של החברה הינו חוזה ישיר מול מינהל מקרקעי ישראל. הלול מצוי בסמוך למושב שדה משה.

אשרת עדני: המדיניות לגבי בע"ח שאנחנו מקצים כמויות מים לפי הצריכה הנורמטיבית ולא לפי הקיצוץ הנדרש. הבעיה היא שהחברה חרגה במשך כל השנים ולא הסדירו זאת. הדרך היחידה להגדיל את מכסת הבסיס היא באמצעות ועדת הפרוגראמות. בפועל אין הגדלה של השטח הפיסי של הלולים. הצורך למים נובע מהצורך לצנן את העופות והשימוש במזרונים לחים.

סיכום:

מאשרים הגדלת מכסת הבסיס של חוות הרביה לפטם בשדה משה 12.5 אלמ"ק.

נושא: מיזם חקלאי

שי דבורה

משתתפים: מחוז הנגב – יואב מורג, ישראל רוזיליו, אלכס פרדזיאק

הבקשה:

אישור למיזם חקלאי לכרם יין במסגרת תוכנית שפת המדבר והקצאת 80 ד' 51 אלמ"ק מים.

דיון:

בראשית הדיון הוחלט לקיימו מאחר והיזם לא הספיק להגיע בזמן. המחוז הציג את הבקשה.

המדובר במיזם חקלאי במסגרת תוכנית "שפת המדבר". היזם מעוניין להקים כרם ענבים ליין וללא כל פעילות אחרת. היזם קיבל את האישורים הנדרשים. היזם הגיש תצהיר כי הוא מתגורר במצפה רמון.

סיכום:

מאשרים מיזם חקלאי לכרם יין במסגרת תוכנית "שפת המדבר" בהיקף של 80 ד' והקצאה של 51 אלמ"ק מים שפירים.

מדינת ישראל
 משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר
 אגף תכנון כפרי אזורי

בנושא: פרוגרמה יישובית

אוהד

משתתפים: מחוז הנגב – יואב מורג, ישראל רוזיליו, אלכס פרדז'יאק, נציגי היישוב – פנחס אילני, ניר אילני, טל מויאל

מחוז	ועדה מחוזית	מועצה אזורית	תנועה	תקן מס' הנחלות	משפחות חברים	חברים יחידים	מס' חברים	מס' נפשות	מס' יח"ד
הנגב	דרום	אשכול		70	70		129	262	

הבקשה:

הגדלת מספר הנחלות ל-140 נחלות ותוספת אמצעי ייצור בהתאם.

דיון:

עמית יפרח יצא מהדיון ולא ישתתף לאור ניגוד עניינים.

טל מויאל: מושב אוהד מבקש להגדיל את מספר הנחלות ל-140 לשם קליטת בנים של היישוב. כיום יש 20 בנים שעובדים במשקי ההורים. מבקשים פרוגרמה צומחת ל-140 נחלות בכדי למנוע את הסכסוכים המוכרים הקיימים במושבים ואף קיימים באוהד. ליישוב היו 50 מייסדים ואח"כ קלטו עוד 20 בעלי משקים בנחלות נוספות. אוהד חוגג 40 שנה להיווסדו.

כבר בעבר ביקשו הכפלת נחלות מ-50 ל-100 נחלות. לכך הייתה התנגדות. ה-20 שנקלטו בתוספת הנחלות הם רק בנים. לפני 10 שנים הם נכנסו לנחלות.

בשנת 1982 הייתה הידרדרות כלכלית גדולה במושב. לאחר שנות משבר ארוכות ולאחר חוק גל כיום אין חובות ליישוב. יש התחדשות בעשור האחרון. בנוסף למשקים החקלאיים יש 24 מגרשים קהילתיים מבונים. כיום יש בעיות רבות עם ההרחבה. בת"ע יש זכויות לעוד 86 מגרשים נוספים. בפועל הקפיאו את הקליטה במסגרת ההרחבה.

כיום אין בתים לבנים ממשיכים בנחלות ההורים. הבנים גרים במגורים זמניים בנחלות.

בפעילות החקלאית יש מגוון של פעילויות ובעיקר: ירקות, פלפלים, תפוזים, הדסים. יש היקף גדול של חממות. יותר ויותר בנים מביעים רצון לחזור ליישוב ולעסוק בחקלאות. כל הנחלות מאוכלסות, מרבית המשקים פעילים בחקלאות.

היישוב מחזיק כיום 7,350 ד' שמבחינת התקנים מספיק ל-92 נחלות. ביישוב מדברים על חלוקה שווה בלבד. לא מעוניינים בכלל לחשוב על האפשרות של חזרה לסכסוכי העבר. היישוב יסתדר עם אמצעי הייצור הקיימים בשלב זה במידה ולא יהיו אמצעים זמינים. מאמינים שעוד כמה שנים יגייסו את יתרת הקרקעות החסרות. ב-140 נחלות תהיה חלוקה שווה. רוצים חלוקה שיוויונית החל מיום זה. אסיפת היישוב קבלה החלטה ברורה זו.

רותי פרום: היום אין מספיק אמצעי ייצור לכל הבקשה. אנו נבחן את ההחלטה. בעבר היו 50 נחלות מייסדים, 20 שהצטרפו אח"כ. אמצעי הייצור מאפשרים להכפיל את נחלות המייסדים לסדר גודל של 100 נחלות.

ניר אילני: אנו מסרבים ל-100 נחלות. האסיפה הכללית החליטה על 140 נחלות בלבד ולא פחות. יש פרובלמטיות רבה בהכפלת נחלות המייסדים.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר
אגף תכנון כפרי אזורי

רותי פרום : כמה מייסדים יש כיום?

ניר אילני : כיום נשארו רק 30 משפחות מהמייסדים המקוריים.

רפי עשת : מה זה 140 נחלות צומח?

ניר אילני : יש 30 משפחות שמוכנות להיכנס תוך 5 שנים. היתרה תהיה להמשך הקליטה באופן הדרגתי עבור ילדי המשקים בלבד.

רותי פרום : מה עם ההרחבה הקהילתית?

ניר אילני : ההרחבה תבוטל ועליה יתוכננו 70 הנחלות הנוספות.

פנחס אילני : אין לנו דרישה לקרקע נוספת. חשובה לנו ההכפלה המלאה בנחלות. אני מתפרנס בכבוד מ60 ד' בלבד של קלמנטינות ורק עם 3 תאילנדים. אפשר להתקיים מהקטנת גודל המשק החקלאי במידה ולא יאפשרו לנו את הגדלת היקף המשבצת. התיאוריה של החקלאים הגדולים התרסקה.

יואב מורג : ביקשנו תכנית כוללת לחזון של היישובים החקלאיים. ביצע הגדלנו 75 ולא ל100. בעין הבשור הגדלנו מלא וצריך למצוא להם אלפי ד'. רק בגוש מבטחים יש סוגים שונים של כוונות ורצונות. אנחנו התלבטנו בסוגיה זו. אין לנו במשרד מדיניות קבועה של מה שאנו רוצים. אנו צריכים לגבש מדיניות וכללים לעניין זה.

סיכום:

נשוב ונדון בעוד מספר ישיבות בנושא בדיון פנימי

רשם: רענן אמויאל

אישור
רותי פרום אריכא

העתק:

- חברים, משקיפים ומוזמנים
- ל. גולן – מנכ"ל המחלקה לישראל – הסוכה"י
- ע. לאופמן - מנכ"ל החטיבה להתיישבות
- ש. בן צבי – מינהל מקרקעי ישראל
- א. לבני – המינהל לבניה כפרית, משב"ש
- י. ישועה – מרכז המועצות האזוריות
- ד. קוכמן – הועדה הבין מושבית
- ע. יפרח – הועדה הבין מושבית
- ר. עשת – תק"מ
- ת. כפיר – יו"ר ולקחש"פ
- י. שני – מרכזת ועדת היישובים, למ"ס
- ע. בן אשר – מרכז תחום מידע, הרשות לתכנון
- ד. בן דוד – מרכזת ועדת קרקעות